

ICOMOS Slovenija

Slovensko nacionalno združenje za spomenike in spomeniška območja

Etična načela ICOMOS

Ta etična načela so bila sprejeta na 18. Generalni skupščini (Firence, 2014) in so nadomestila Izjavo o etični zavezanosti, sprejeto na 13. Generalni skupščini (Madrid, 2002).

Preambula

Mednarodno združenje za spomenike in spomeniška območja (ICOMOS) je nevladna organizacija, katere cilj je ohranjanje kulturne dediščine (spomenikov, stavbnih kompleksov in spomeniških območij) glede njihovih materialnih in nematerialnih vidikov ter njihove celostne raznolikosti in pristnosti.

ICOMOS dosega svoj cilj preko mreže članov in odborov, svojih dejavnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami. Člani ICOMOS imajo skupna načela, pri čemer pa upoštevajo raznolikost specializacij in kompetenc na področju ohranjanja kulturne dediščine.

Etična načela ICOMOS določajo odgovornosti članov in organov ICOMOS glede ohranjanja kulturne dediščine in v povezavi z ICOMOS.

Člen 1 Veljavnost

- a** Etična načela veljajo za vse člane ICOMOS. Poleg tega etična načela veljajo za vse nacionalne in mednarodne znanstvene odbore in druge organe ICOMOS. Iz tega sledi, da določbe v zvezi s »člani« veljajo tudi za odbore in druge organe ICOMOS, a s potrebnimi in ustreznimi spremembami.
- b** S članstvom v ICOMOS in z ohranjanjem članstva člani soglašajo s temi etičnimi načeli.

Člen 2 Etična načela v povezavi s kulturno dediščino

- a** Člani ICOMOS zagovarjajo in spodbujajo varstvo kulturne dediščine in njeno ohranitev za prihodnje rodove v skladu s cilji ICOMOS.
- b** Člani ICOMOS zagovarjajo in spodbujajo spoštovanje kulturne dediščine. Po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da so uporaba kulturne dediščine in posegi vanjo spoštljivi.
- c** Člani ICOMOS priznavajo gospodarsko, družbeno in kulturno vlogo dediščine kot gonilne sile trajnostnega lokalnega in svetovnega razvoja.

- d** Člani ICOMOS priznavajo in spoštujejo raznolike materialne in nematerialne vrednote kulturne dediščine, ki bogatijo človekovo kulturo in imajo lahko različne pomene za različne skupine in skupnosti.
- e** Kjer je kulturna dediščina v neposredni nevarnosti ali ogrožena, člani ICOMOS nudijo vso mogočo pomoč, ki je izvedljiva in primerna, če to ne ogroža njihovega lastnega zdravja in varnosti ter zdravja in varnosti drugih.

Člen 3 Etična načela v povezavi z javnostjo in skupnostmi

- a** Člani ICOMOS priznavajo, da imajo splošno moralno dolžnost za ohranitev kulturne dediščine za sedanje in prihodnje rodove in posebno dolžnost za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru njihove pristojnosti.
- b** Člani ICOMOS si čim bolj prizadevajo, da se pri odločitvah, povezanih s kulturno dediščino, upošteva javni interes.
- c** Člani ICOMOS priznavajo vrednost vključevanja skupnosti v ohranjanje kulturne dediščine. Sodelujejo s posamezniki in skupnostmi, povezanimi s kulturno dediščino.
- d** Člani ICOMOS priznavajo soobstoj kulturnih vrednot, če te ne kršijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot so zapisane v Splošni deklaraciji človekovih pravic ali v drugih mednarodnih instrumentih.
- e** Člani ICOMOS spodbujajo ozaveščanje javnosti, vključno z upoštevanjem, dostopnostjo in podporo kulturne dediščine, na lokalni in mednarodni ravni.

Člen 4 Etična načela v povezavi z dobrimi praksami

- a** Člani ICOMOS nudijo čim boljše strokovne nasvete in storitve glede ohranjanja kulturne dediščine na svojem strokovnem področju.
- b** Člani ICOMOS se morajo seznaniti z doktrinalnimi besedili, ki jih sprejme Generalna skupščina ICOMOS. Seznanjajo se z mednarodnimi konvencijami, priporočili in operativnimi smernicami, povezanimi s kulturno dediščino, ki jih je sprejel UNESCO ali druge mednarodne organizacije in ki se tičejo njihovega dela.
- c** Člani ICOMOS svoje delo opravljajo strokovno in na sodelovalni način.
 - 1 Člani ICOMOS so objektivni, strogi in znanstveni pri svojih metodah.
 - 2 Člani ICOMOS vzdržujejo, izboljšujejo in dopolnjujejo svoje znanje o ohranjanju kulturne dediščine.
 - 3 Člani ICOMOS se zavedajo, da delo ohranjanja kulturne dediščine zahteva interdisciplinarni pristop in spodbuja sodelovanje z večdisciplinarnimi skupinami strokovnjakov, odločevalcev in deležnikov.
 - 4 Člani ICOMOS spoštujejo kulturne in jezikovne raznolikosti.
 - 5 Člani ICOMOS zagotovijo, da sta ustrezno obrazložena splošni doseg in kontekst njihovega dela, vključno s kakršnimi koli omejitvami.

6 Člani ICOMOS zagotavljajo vodenje pravih, trajnih in dostopnih evidenc o dejavnostih ohranjanja, za katere so odgovorni. Zagotavljajo, da se dokumentacija trajno in čim prej arhivira ter je javno dostopna, kadar je to v skladu s cilji kulturne dediščine in ohranjanja.

d Člani ICOMOS, ki izvajajo delo, povezano s kulturno dediščino, morajo uporabiti primerno sposobnost, pozornost in skrbnost, da zagotovijo, da so odločitve o ohranjanju kulturne dediščine dobro utemeljene in preiščljene.

1 Člani ICOMOS zagotovijo, da odločitve o ohranjanju kulturne dediščine temeljijo na zadostnem znanju in raziskavah ter na veljavnih standardih dobre prakse.

2 Člani ICOMOS po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da se raziščejo izvedljive možnosti in da so izbrane možnosti ustrezno utemeljene.

3 Člani ICOMOS po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da odločitev o projektih za ohranjanje kulturne dediščine ne sprejema le avtor projekta, temveč so te rezultat kolektivnega in interdisciplinarnega razmisleka.

Člen 5 Etično ravnanje

a Člani ICOMOS vse svoje dejavnosti izvajajo odprto, pošteno, strpno, neodvisno, nepristransko in odgovorno.

1 Člani ICOMOS se morajo izogibati vsakemu pravemu ali očitnemu navzkrižju interesov, ki bi lahko ogrožal neodvisnost, nepristranskost in objektivnost njihovega dela, ali pa morajo tako navzkrižje interesov ustrezno razkriti. Člani in odbori ICOMOS ne smejo sprejemati ali ponujati daril ali drugih spodbud, ki bi lahko vplivale na njihovo neodvisnost ali za katere bi se lahko štelo, da vplivajo na njihovo neodvisnost.

2 Člani ICOMOS se morajo izogibati primerov, kjer bi sodili sami sebi: ko opravljajo delo na določenem spomeniškem območju in obenem sodelujejo v posvetovalnih organih in organih odločanja na lokalni ali nacionalni ravni, ne smejo sodelovati tudi pri odločitvah, povezanih s tem območjem.

3 Člani ICOMOS morajo spoštovati zaupnost kakršnih koli podatkov, vključno z dokumenti, mnenji in razpravami, do katerih so imeli dostop v okviru svojih dejavnosti.

b Člani ICOMOS spoštujejo in prepoznajo intelektualno delo drugih. Člani pravilno in točno navajajo, se sklicujejo in objavljajo intelektualne, materialne in praktične prispevke drugih.

c Člani ICOMOS morajo pojasniti, ali strokovni vidiki in mnenja odražajo njihova osebna mnenja ali mnenje institucije, ki jo predstavljajo.

d Člani ICOMOS nasprotujejo lažnim navedbam in napačnim informacijam o kulturni dediščini in dejavnostih ohranjanja; nasprotujejo vsakemu prikrivanju ali prirejanju podatkov in ugotovitev.

Člen 6 Etična načela v povezavi z ICOMOS in njegovimi člani

a Člani ICOMOS so kolegialni, lojalni in spoštljivi do drugih članov.

b Člani ICOMOS gojijo izmenjavo znanja prek izmenjave informacij in izkušenj znotraj ICOMOS, in to predvsem na mednarodni ravni.

- c** Člani ICOMOS so mentorji mlajšim kolegom ter izmenjujejo znanje in izkušnje v duhu medgeneracijske solidarnosti.
- d** Člani ICOMOS svojega položaja znotraj ICOMOS ali zaupnih informacij, ki so jih pridobili pri svojem delu za ICOMOS, ne smejo uporabiti za pridobitev osebnih koristi.
- e** Člani ICOMOS, ki opravljajo delo na zahtevo ICOMOS, morajo upoštevati vsa posebna načela, ki jih za te dejavnosti razvije Odbor ICOMOS. Zato morajo člani ICOMOS, ki delujejo na področju Konvencije o varovanju svetovne kulturne in naravne dediščine (1972), upoštevati priloženo »Politiko za izvajanje mandata svetovne dediščine ICOMOS« in njenih posodobitev.
- f** Člani ICOMOS delujejo odgovorno do združenja ter izboljšujejo in ohranjajo njegov sloves in trajnost.
 - 1 Člani ICOMOS morajo spoštovati Statut ICOMOS, statute nacionalnih odborov in predpise mednarodnih znanstvenih odborov.
 - 2 Člani ICOMOS ne smejo ogroziti finančnega položaja združenja in njegovih odborov.
 - 3 Člani ICOMOS se morajo zavedati, da ime in logotip ICOMOS pripadata ICOMOS.
 - 4 Člani ICOMOS ne smejo delovati ali govoriti v imenu ICOMOS ali katerega od njegovih odborov brez odobritve zadevnega organa; v takih primerih se morajo strogo držati institucionalnih stališč.
 - 5 Kandidati za funkcije znotraj ICOMOS lahko za svojo kampanjo uporabijo sredstva, ki so na voljo vsem članom ICOMOS; kandidati ne smejo mobilizirati vladnih, javnih ali zasebnih organizacij za kampanjo v njihovo korist.

Člen 7 Izvajanje in spremembe

- a** Nacionalni in mednarodni znanstveni odbori ICOMOS razširjajo in zagotavljajo izvajanje etičnih načel.
- b** Neukrepanje v skladu z etičnimi načeli se lahko obravnava kot kršitev. Domnevna kršitev se pregleda in preuči skupaj s članom, ki ga ta zadeva, in po pregledu lahko privede do sankcij, določenih v 7. členu Statuta ICOMOS.
- c** Nacionalni in mednarodni znanstveni odbori ICOMOS lahko določijo dodatna etična načela, če ta niso v nasprotju s Statutom ICOMOS, temi Etičnimi načeli in katerim koli drugim ustreznim doktrinalnim besedilom ICOMOS.
- d** Odbor ICOMOS pregleda Etična načela vsaj vsakih šest let, pri čemer Generalni skupščini poda poročilo, v skladu z 10. členom Statuta. Kakršne koli spremembe Etičnih načel ICOMOS sprejme Generalna skupščina ICOMOS na predlog Odbora.